

Українська державна академія залізничного транспорту

На правах рукопису

Зубенко Вікторія Олексіївна

УДК 658.152:656.2

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

08.00.04 - економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук

Науковий керівник
доктор економічних наук, професор
Дикань В.Л.

Харків – 2008

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ.....	11
1.1. Економічна сутність і класифікація інновацій.....	11
1.2. Розвиток моделей інноваційного процесу на підприємствах залізничного транспорту.....	37
1.3. Визначення ефективності інновацій на підприємствах залізничного транспорту	57
Висновки за першим розділом.....	79
РОЗДІЛ 2 ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЗДІЙСНЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ	86
2.1. Економічні умови здійснення інноваційної діяльності в Україні.....	86
2.2. Методологічні основи визначення внутрішніх потреб в інноваціях підприємств залізничного транспорту.....	98
2.3. Методологічні основи визначення потреб зовнішніх споживачів в інноваційній продукції.....	120
Висновки за другим розділом.....	149
РОЗДІЛ 3 ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ.....	154
3.1. Удосконалення інноваційного процесу на підприємствах залізничного транспорту.....	154
3.2. Планування маркетингових витрат на реалізацію інноваційних проектів на підприємствах залізничного транспорту.....	159

3.3. Визначення пріоритетності впровадження інноваційного проекту на підприємствах залізничного транспорту.....	171
Висновки за третім розділом.....	179
ВИСНОВКИ.....	183
Додаток А - Розподіл обсягу фінансування інноваційної діяльності	186
Додаток Б - Детальне визначення внутрішніх потреб підприємства в інноваціях.....	187
Додаток В - Структура Південно-Західної залізниці.....	188
Додаток Г - Схема структури лінійного підприємства залізниці (на прикладі локомотивного депо Харків-Сортувальний).....	189
Додаток Д - Структура витрат Укрзалізниці.....	190
Додаток Е - Фінансові результати діяльності підприємств України за галузями економіки.....	191
Додаток Є - Збитковість підприємств і організацій за галузями економіки	192
Додаток Ж - Частка збиткових підприємств і організацій за галузями економіки.....	193
Додаток З – Акти впровадження дисертаційного дослідження.....	194
Список використаних джерел.....	198

ВСТУП

Актуальність теми. Розширення господарських зв'язків та міжнародна економічна кооперація зумовлюють постійне зростання транснаціональних потоків і міжнародного транзиту пасажирів та вантажів з метою вільного переміщення товарів, послуг, капіталів, робочої сили тощо. В умовах розвиненої мережі шляхів сполучення в Україні, наявності великої кількості перевізників, реструктуризації залізничного транспорту України, широкого включення його в систему світових господарських зв'язків відбувається значне посилення конкуренції як в межах країни, так і на міжнародному ринку. Необхідно врахувати і той факт, що клієнти, в умовах наявності великої кількості перевізників, підвищують свої вимоги до якості та безпеки транспортного обслуговування.

Для повноцінного задоволення потреб споживачів на ринку необхідно, щоб залізниці України працювали у злагодженому синхронному режимі з більшою відповідальністю щодо дотримання графіків роботи. Все це поступово і неухильно змушуватиме залізничний транспорт працювати в режимі і на рівні функціонування міжнародних транспортних коридорів. Отже, рівень технології, техніки, організації, нормативно-правового забезпечення має відповідати міжнародному.

Однак статистичні дані останніх років свідчать про те, що залізничний транспорт України функціонує з основними фондами, спрацювання яких складає майже 78%; застарілими і недосконалыми є засоби та методи ремонту і технічного обслуговування рухомого складу, залізничної колії та інших основних фондів; постійно відчувається необхідність в удосконаленні організації процесу перевезень та системи управління ним. Як бачимо, залізничний транспорт відчуває гостру необхідність в підвищенні ефективності використання транспортних засобів, нарощуванні техніко-експлуатаційних можливостей, удосконаленні рівня сервісного

обслуговування. Все це пов'язано з пошуком дієвих організаційно-економічних механізмів інноваційного розвитку підприємств залізничного транспорту.

Зростання деяких обсягових та якісних показників діяльності залізниці за своїм характером є відновлювальним, оскільки переважно забезпечується раніше створеними виробничими потужностями і підготовленою робочою силою. Вичерпування джерел відновлювального економічного зростання залізничного транспорту висуває на перший план проблему забезпечення подальшого економічного розвитку галузі.

Все це вимагає розробки нових методологічних підходів, принципів та форм організації інноваційних процесів на підприємствах залізничного транспорту. У зв'язку з цим проблема організації, розвитку та забезпечення ефективності інноваційного процесу на підприємствах залізничного транспорту набуває визначального характеру для виходу галузі з критичного стану та забезпечення її конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на зовнішньому транспортних ринках.

Останнім часом проблема забезпечення ефективності інноваційної діяльності знаходить своє відображення в численних наукових публікаціях, що зумовлено її трансформацією в один з вирішальних факторів підвищення ефективності діяльності господарюючих суб'єктів.

Теоретичним і методологічним основам інноваційної діяльності, питанню забезпечення ефективності інноваційної діяльності та її активізації в межах країни, галузей економіки та окремих підприємств присвятили свої праці вітчизняні та зарубіжні вчені: С.Г.Галуза, Л.Ю.Гордієнко, В.Л.Дикань, О.Г.Дейнека, П.Н.Завлін, О.С.Іванілов, С.М.Ілляшенко, М.А.Йохна, Д.І.Ковальов, Ю.Ф.Кулаєв, В.П.Куренков, Л.Н.Матросова, І.А.Павленко, В.І.Пасічник, А.А.Пересада, Н.В.Поповенко, Б.Санто, Є.М.Сич, Л.О.Українська, Е.А.Уткін, В.Г.Федоренко, В.Г.Щербак, В.Г.Шинкаренко, Й.Шумпетер, А.І.Яковлев та багато інших.

Проте у вищезгаданих наукових працях недостатньо уваги було приділено проблемі ефективного відновлення матеріально-технічної бази залізничного транспорту, не в повному обсязі визначено теоретичні основи проведення інноваційних перетворень галузі, а також залишається малодослідженою проблема розробки механізмів комплексного забезпечення ефективності інноваційних процесів саме підприємств залізничного транспорту. Крім того, існуючі підходи до вирішення даної проблеми, як правило, мають різноспрямований характер і являють собою рекомендації, пов'язані з рішенням окремих питань щодо забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту. Актуальність зазначеної проблеми та недостатній рівень її вивчення зумовили вибір теми, формування мети і завдань дисертаційного дослідження, головною метою якого є забезпечення прискореного інноваційного розвитку підприємств залізничного транспорту.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота є ініціативною і одночасно складовою частиною досліджень, виконаних відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» № 40-IV від 04.07.2002р., Закону України «Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні» №433 - IV від 16.01.2003р., Концепції Державної програми реформування залізничного транспорту, а також до Програми розвитку національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні на 2006 – 2010 роки. Напрямок дисертаційного дослідження відповідає плану наукових робіт кафедри економіки, організації та управління підприємством Української державної академії залізничного транспорту.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є наукове обґрунтування і розробка теоретико-методологічних та методичних підходів до забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту.

Для реалізації поставленої мети в дисертаційному дослідженні вирішуються такі завдання:

- визначити сутність поняття «внутрішня потреба підприємства в інноваціях» та окреслити види внутрішніх потреб підприємства в інноваціях в залежності від впливу зовнішнього середовища;
- визначити зміст поняття «інновація» та притаманні йому основні характеристики;
- класифікувати інновації щодо виникнення потреби по відношенню до підприємства;
- обґрунтувати методологічні основи визначення внутрішніх потреб підприємства в інноваціях підприємств залізничного транспорту;
- удосконалити принципи функціонування маркетингового забезпечення інноваційного процесу на підприємствах залізничного транспорту;
- покращити модель інноваційного процесу на підприємствах залізничного транспорту;
- розробити методику планування маркетингових витрат на реалізацію інноваційного проекту в залежності від очікуваних результатів;
- удосконалити методичний підхід до визначення пріоритетності реалізації інноваційних проектів на підприємствах залізничного транспорту.

Об'єктом дослідження є інноваційні процеси на підприємствах залізничного транспорту в умовах реформування галузі.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних і практичних положень і методів комплексного забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту.

Методи дослідження. Теоретичною і методологічною основою дисертаційної роботи є системний комплексний підхід, методи статистичного і фінансово-економічного аналізу обробки статистичної інформації, абстрактно–логічний метод та методи економіко-математичного моделювання. Системний комплексний підхід було використано при

визначенні основних чинників макро- та мікросередовищ залізниці для визначення основних умов функціонування підприємств залізничного транспорту, що, в свою чергу, безпосередньо впливають на їх внутрішні потреби в інноваціях; абстрактно–логічний — при теоретичному узагальненні та формуванні висновків; методи статистичного і фінансово-економічного аналізу — при аналізі стану українських залізниць та визначенні кола головних внутрішніх потреб підприємств залізничного транспорту в інноваціях; методи економіко-математичного моделювання — для побудови інтегрального показника визначення пріоритетності впровадження інноваційних проектів, що враховує результати інноваційної діяльності і основні завдання стратегії розвитку підприємства.

Інформаційною основою дисертаційної роботи є закони, нормативні та правові акти Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, матеріали Державного комітету статистики, Міністерства транспорту та зв'язку України, Національного Банку України, монографічні та періодичні, українські та зарубіжні видання, інформація із всесвітньої мережі Інтернет, результати власних досліджень автора.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному:
вперше:

- введено у науковий обіг поняття «внутрішня потреба підприємства в інноваціях» як необхідність у створенні, удосконаленні або реорганізації виробничих, управлінських, маркетингових та інших процесів усередині самого підприємства і його організаційних структур та класифіковано внутрішні потреби підприємства в інноваціях в залежності від впливу зовнішнього середовища, що дозволяє створювати механізми забезпечення ефективності інноваційного процесу;

удосконалено:

- визначення економічного поняття «інновація» як джерела одержання ефекту і задоволення нових чи підвищених потреб споживачів, в

ролі яких виступають як зовнішні споживачі, так і самі підприємства-новатори;

- методологічні основи визначення внутрішніх потреб в інноваціях підприємств залізничного транспорту;

- принципи функціонування маркетингового забезпечення інноваційного процесу на підприємствах залізничного транспорту шляхом включення до їх складу принципу врахування внутрішніх потреб підприємства в інноваціях;

- модель інноваційного процесу через виділення внутрішніх джерел інноваційних ідей і визначення особливостей їх впливу на інноваційний процес та врахування принципів функціонування маркетингового забезпечення, що створює умови для ефективного розвитку підприємств залізничного транспорту;

- методику планування маркетингових витрат на реалізацію інноваційного проекту в залежності від очікуваних результатів, що дозволить підвищити ефективність інноваційної діяльності підприємств за рахунок зменшення недоцільних витрат;

- методичний підхід до визначення пріоритетності реалізації інноваційних проектів на підприємствах залізничного транспорту на базі інтегрованого показника, що враховує результати їх інноваційної діяльності і завдання стратегії розвитку підприємства;

дістало подальшого розвитку:

- класифікація інновацій за рахунок їх групування по виникненню потреби стосовно відношення до підприємства з урахуванням виду потреби споживача, що дозволяє ще на ранніх стадіях створення нововведення орієнтуватися на задоволення конкретного виду потреби з метою досягнення максимального комерційного успіху нововведення.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці методичних підходів і конкретних практичних рекомендацій щодо комплексного забезпечення ефективності інноваційної діяльності на

підприємствах залізничного транспорту, а саме: ефективної організації інноваційного процесу; зменшення кількості недоцільних маркетингових витрат на реалізацію інноваційного проекту; визначення пріоритетності реалізації інноваційних проектів, що дозволить впроваджувати на підприємствах інноваційні проекти, які забезпечують не тільки попередньо розрахований економічний ефект, а й економічно вигідні інноваційні проекти, що відповідають довгостроковим стратегічним цілям підприємства. Окремі пропозиції дисертаційного дослідження розглянуті технічною службою Південної залізниці та службою перевезень Південно-Західної залізниці, що підтверджується актами впровадження.

Методичні розробки, запропоновані в дисертації, використовуються у навчальному процесі Інституту перепідготовки та підвищення кадрів Української державної академії залізничного транспорту при проведенні занять у групах факультету підвищення кваліфікації, при викладанні дисциплін "Економіка залізничного транспорту", "Економіка та організація інноваційної діяльності", "Стратегічне управління підприємством" та у дипломному проектуванні, що підтверджується актом впровадження.

Особистий внесок здобувача. Основні висновки і результати дисертаційного дослідження виконані автором самостійно на основі аналізу, систематизації та узагальнення теоретичних досліджень і практичного досвіду з питань забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту. Особистий внесок здобувача в наукові та практичні результати, що виконані у співавторстві, є такими: в роботі [34] здобувачем виявлені основні закономірності інвестування в матеріальну сферу процесу виробництва, в роботі [35] здобувачем досліджені і систематизовані існуючі підходи до визначення поняття «інновація» та узагальнено його визначення.

Апробація результатів дисертації. Основні положення, результати дослідження, висновки і пропозиції доповідалися і обговорювалися на Першій та Другій Міжнародних науково-практичних конференціях

„Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України" (Коктебель — 2004, 2006); 18-ій Міжнародній науково-практичній конференції „Перспективні системи управління на залізничному, промисловому і міському транспорті" (Алушта — 2005); I-ій Міжнародній науково-практичній конференції «Наукова індустрія європейського континенту - 2006» (Дніпропетровськ - 2006); Першій та Другій Міжнародних науково-практичних конференціях «Проблеми економіки і управління на залізничному транспорті» (Судак — 2006, 2007); 69-ій Міжнародній науково-технічній конференції кафедр Академії залізничного транспорту та спеціалістів транспорту і підприємств (Харків — 2007).

Публікації. Основні результати дисертації опубліковані у 15 наукових працях, зокрема 9 у фахових виданнях, і 6 тез доповідей на науково-практичних конференціях. Загальний обсяг публікацій становить 4,7 друк.арк.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1 Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. №40-IV (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2002. - №36. - Ст.266.
- 2 Закон України „Про наукову і науково-технічну діяльність” // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - №12. – Ст.165.
- 3 Закон України «Про державний бюджет України на 2003 рік» від 26.12.2002 №380-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №10-11. - Ст.86.
- 4 Закон України „Про внесення змін до закону України „Про оподаткування прибутку підприємств” від 24.12.2002 рр. №349-IV // Баланс. – 2003. - № 6. – С.38-42.
- 5 Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002 – 2011 роки. Послання Президента України до Верховної Ради України // Урядов. кур’єр. – 2002. - №100.
- 6 Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення концепції Державної програми реформування залізничного транспорту», від 27 грудня 2006р. №651-р // Офіційний вісник України. – 2007. - №1. – Ст.46.
- 7 Абрамов А.П. Маркетинг на транспорті. / А.П.Абрамов, В.Г.Галабурда, Е.А.Иванов – М. : Желдориздат, 2001. – 329 с.
- 8 Алейникова И.А. Основные принципы построения методики оценки эффективности инвестиционных проектов // Современные проблемы экономики и управления на железнодорожном транспорте : тр. конф. – М., 2000. – С.IV-14 — IV-15.
- 9 Александрова В.П. Управління фінансовими ресурсами інноваційного розвитку / В.П.Александрова // Вісник технологіч. ун-ту Поділля. – 2002. – С.89-93.

10 Алимова Т. Инновационные процессы в малом предпринимательстве. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://rcsme.ru/introduction.htm>.

11 Аналіз проблем ефективності науково-технічної діяльності та процесу її оцінювання / Аналітична записка. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.icps.kiev.ua/doc/analit_paper_me2_ukr.doc

12 Андрійчук В.Г. Розвиток міжнародних транспортних коридорів у контексті європейської інтеграції України / В.Г.Андрійчук, О.А. Дворник // Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України : матеріали 3-ї Міжн. наук.-практ. конф., червень 2007р., с.м.т. Коктебель. / М-во транспорту та зв'язку України, Укр. держ. акад. зал. тр. – Х. : УкрДАЗ, 2007. - №18. - С.65-67.

13 Ансофф И. Стратегическое управление / И.Ансофф. – М. : Экономика, 1989. – 420 с.

14 Аньшин В.М. Менеджмент инвестиций и инноваций в малом и венчурном бизнесе: уч. пособ. / В.М.Аньшин, С.А.Филин - М. : Анкил, 2003. – 360 с.

15 Армстронг Г. Введение в маркетинг / Г.Армстронг, Ф.Котлер. [5-е изд.]: Пер. с англ.: уч. пос. – М. : Изд. Дом «Вильямс», 2000. – 640 с.

16 Балабанов И.Т. Инновационный менеджмент / И.Т.Балабанов - СПб.: Питер, 2000. - 208 с.

17 Белов И.В. Экономика железнодорожного транспорта: учеб. для вузов ж.-д. трансп. / И.В.Белов, Н.П.Тертишна, В.Г.Галабурда; Под ред. Н.П.Тертишной, Б.М.Лapidуса, М.Ф.Трихункова – М. : УМК МПС России, 2001. – 600 с.

18 Бушуев С.Д. Управління проектами інноваційного розвитку / С.Д.Бушуєв // Утвердження інноваційної моделі розвитку економіки України : м-ли наук.-практ. конф. – К.: НТУУ КПІ, 2003. – С.34.

19 Василенко В.О. Інноваційний менеджмент : навч. посібн. / В.О.Василенко, В.Г.Шматко; за ред. В.О.Василенко. - К.: ЦУЛ «Фенікс», 2003. - 440с.

20 Верба В.А. Проектний аналіз : підручник./ В.А.Верба, О.А.Загородніх. – К. : КНЕУ, 2000. – 322с.

21 Верба В.А. Методичні рекомендації з оцінки інноваційного потенціалу підприємства / В.А.Верба, І.В.Новікова. // Проблеми науки, 2003. - №3. – С.22.

22 Водачек Л. Стратегическое управление инновациями на предприятии / Л.Водачек, О.Водачкова. – М.: Экономика, 1989. – 167 с.

23 Вплив інноваційної діяльності на збільшення використання матеріальних і трудових ресурсів / А.І.Яковлев // Економіка підприємства: теорія і практика: Зб. ст. – К., 2006. – С.124-128.

24 Галуза С.Г. Реструктуризация управления и конкурентоспособность предприятий в переходной экономике / С.Г.Галуза, Ю.Н.Радченко. // Вісник Харківського національного університету ім.Каразіна В.Н. Економічна серія. – 2002. – №534. – С.85-95.

25 Гаркавенко С.С. Маркетинг. Підручник / С.С.Гаркавенко. – [4-те вид. доп]. – К.: Лібра, 2006. – 720 с.

26 Герасимов А.Е. Проблемы повышения эффективности инновационной деятельности // Инновации. – 2001. — №9-10. – С. 46-48.

27 Гойко А.Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрямки їх реалізації / А.Ф.Гойко.– К. : Віра, 1999. – 320 с.

28 Гончаров В.Н. Концепция стратегической организации инновационной деятельности предприятий / В.Н.Гончаров, Е.В.Иванова. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.maop.vorstu.ru/Gancharov.html.

29 Гордієнко Л.Ю. Інноваційний менеджмент / Л.Ю.Гордієнко – Х. : ХДЕУ, 2001. – 77 с.

30 Гринев В.Ф. Инновационный менеджмент: учеб. пособие / В.Ф.Гринев. – К.: МАУП, 2000. – 148 с.

31 Денисенко М.П. Основи інвестиційної діяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів / М.П.Денисенко. – К.: Алеута, 2003. – 338с.

32 Дикань В.Л. Взаимодействие всех видов транспорта при организации международных транспортных коридоров на территории Украины / В.Л.Дикань // Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України : матеріали 1-ї Міжн. наук.-практ. конф., 3-5 червня 2004р., с.м.т. Коктебель. / М-во транспорту та зв'язку України, Укр. держ. акад. зал. тр. – Х. : УкрДАЗ, 2004. – №7. — С. 5-6

33 Дикань В.Л. Обеспечение конкурентоустойчивости предприятия: Монография / В.Л.Дикань. – Х.: Основа, 1995. – 160 с.

34 Дикань В.Л. Влияние тенденций мирового рынка на инвестиционную деятельность Украины / В.Л.Дикань, В.А.Зубенко // Вісник Криворізького економічного інституту. – 2005. – № 2. – С.23-26.

35 Дикань В.Л. Инновации в условиях рыночной экономики / В.Л.Дикань, В.А.Зубенко // Економіка: проблеми теорії та практики. – Вип. 218 : Том I. – 2006. – С.100 – 105.

36 Дикань В.Л. Економічний механізм підприємства : навч. посібн. / В.Л.Дикань, І.М.Писаревський. – Х. : ХФВ “Транспорт України”, 2002. – 128 с.

37 Довідник основних показників роботи залізниць (1995-2005рр): Нормат.-техн. вид. К. : Укрзалізниця, 2006.- 44с.

38 Дойль П. Менеджмент: стратегия и тактика / П.Дойль; под ред. Каптуревского Ю.Н. – СПб. : Питер, 1999. – 560 с.

39 Дорофиев В.В. Рынок новаций: уч. пос. / В.В.Дорофиев, С.В.Калинович, Я.И.Жеребьев. – Макеевка : ДонНАСА, 2006. – 360 с.

40 Друри К. Управленческий и производственный учет / К.Друри. - М. : «Юнити», 2002. — 727с.

41 Економіка і залізничний транспорт України. Моніторинг макроекономічних і галузевих показників (1996-2001 рр.) / Наук. кер. Ю.М. Цвєтов, М.В.Макаренко; Виконавці Н.С. Соколовська та ін. - К.: КУНТТ, 2003. -316 с.

42 Економіка й організація інноваційної діяльності : підручник / О.І.Волков, М.П.Денисенко, А.П.Гречан та ін.; під ред. проф. О.І.Волкова, проф. М.П. Денисенка. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 960 с.

43 Ендовицкий Д.А. Инвестиционный анализ в реальном секторе экономики / Д.А.Ендовицкий. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 352с.

44 Єгоров І. «Стратегія запозичень» і розвиток науки / І.Єгоров, О.Попович, В.Соловійов // Вісн. Націон. Академії наук України. – 2003. - №5. – С.3-6.

45 Завлин П.Н. Оценка эффективности инноваций / П.Н.Завлин, А.В.Васильев. - СПб. : Бизнес-пресса, 1998. — 216с.

46 Захарченко В.И. Комплексная оценка эффективности внедрения инновации / В.И. Захарченко, О.В. Побереженец, Д.М.Ясин // Економіка та держава. – 2004. – №11. – С. 23 – 31.

47 Золотарев А. Н. Повышение продуктивности воспроизводственных процессов (на примере машиностроения): монография / А.Н.Золотарев. – Х. : ИНЖЭК, 2004. – 172 с.

48 Зубенко В.А. Инвестиционные процессы в Украине и экономическое положение предприятий / В.А.Зубенко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2005. – № 9-10. – С.240-244.

49 Зубенко В.А. Основы концепции маркетингового обеспечения инновационного процесса на предприятиях железнодорожного транспорта / В.А.Зубенко // Вісник національного технічного університету «ХП». – 2006. – № 41(1). – С.73-83.

50 Зубенко В.А. Инновационная деятельность в условиях рыночной экономики / В.А.Зубенко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2006. – № 15-16. – С.198-201.

51 Зубенко В.А. Развитие инновационного потенциала персонала предприятия на основе маркетингового обеспечения / В.А.Зубенко // Вісник національного технічного університету «ХП». – 2006. – № 13 (1). – С.202-206.

52 Зубенко В.О. Визначення пріоритетності впровадження інноваційних проектів на підприємствах залізничного транспорту в умовах обмеженості ресурсів / В.А.Зубенко // Економіка: проблеми теорії та практики. Зб. наук. праць. Вип. 224. Том II. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2007. — С.465 – 475.

53 Зубенко В.О. Планування маркетингових витрат на реалізацію інноваційного проекту / В.О.Зубенко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2007. – № 19-20. – С.216-220.

54 Зубенко В.О. Потреби споживачів – головне джерело інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту / В.О.Зубенко // Економіка: проблеми теорії та практики. – Вип. 234 : Том III. – 2007. – С.728 – 735.

55 Іванілов О.С. Механізм забезпечення конкурентоспроможності / О.С. Іванілов, Н.В.Опікунова, Г.Б.Добривченко // Комунальне господарство міст. Сер. : Економічні науки. – 2007. – Вип. 71. – С.33-38.

56 Иванов Ю.Б. Конкурентоспособность предприятия в условиях формирования рыночной экономики / Ю.Б.Иванов – Х. : РИО ХГЭУ, 1997. - 246 с.

57 Ильяшенко С.Н. Составляющие инновационного потенциала субъекта хозяйственной деятельности / С.Н.Ильяшенко // Вісник Сумського державного університету. Сер. : Економіка. - 2002. - №7. - С.118-124.

58 Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи / С.М.Ілляшенко. - Суми: ВТД "Університетська книга", 2003. - 278 с.

59 Инновационная деятельность МП: учебн. пос. — Дистанционный консалтинг. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dist-cons.ru/modules/innova/index.html>.

60 Инновационный менеджмент / Под ред. П. Н. Завлина, А. К. Казанцева, Л. Э. Миндели. – М. : ЦИСТ, 1998. – 173 с.

61 Инновационный менеджмент: справ. пособ. / Под ред. П.Н. Завлина. – СПб. : Наука, 1997. – 580 с.

62 Инновационный менеджмент / Под ред. С.Д.Ильенковой. – М. : ЮНИТИ, 2001. – 327с.

63 Инновационный менеджмент/ С.Д.Ильенкова, Л.М.Гохберг, С.Ю.Ягутин и др.; Под ред. С.Д.Ильенковой – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 327 с.

64 Инновационный менеджмент / Под ред. С.Д.Ильенковой. – М. – ЮНИТИ, 1998. – 328 с.

65 Инновационный менеджмент / Под ред. Л.Н. Оголева. - М. : ИНФРА-М, 2003.-237 с.

66 Инновационная политика развитых капиталистических государств: сб. науч. трудов - М. ВНИИСИ. - 1990.- Вып.3.- 83с.

67 Інноваційна стратегія Українських реформ / А.С.Гальчинський, В.М.Геєць, А.К.Кінах, В.П.Семеновженко. – К.: Знання України, 2002. – 336 с.

68 Инновационная экономика. - М.: Наука, 2004. - 352 с.

69 Йохна М.А. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посібн. / М.А.Йохна, В.В Стадник. – К. : Видавничий центр «Академія», 2005. – 400с.

70 Каліцький Б.А. Перспективи приведення фінансування науки у відповідність із законодавством та потребами інноваційної моделі розвитку економіки / Б.А.Каліцький, І.О.Белкін, О.С.Потапович, Т.В.Шокун // Наука та наукознавство. – 2002. - №4. – С.29-40.

71 Кардаш В.Я. Товарна інноваційна політика: навч. посібник / В.Я Кардаш.– К. : КНЕУ, 1999. – 124 с.

72 Ковалев В.В. Методы оценки инвестиционных проектов / В.В.Ковалев. – М. : Финансы и статистика, 1998. – 144 с.

- 73 Котлер Ф. Основы маркетинга / Ф.Котлер. - М. : Прогресс, 1991. - 734 с.
- 74 Кошкина Л.И. Менеджмент на промышленном предприятии / Л.И.Кошкина, А.Е.Хачатурова, И.С.Булатова – Л., 2000. – [Электронная версия], «Эколайн», 2000. - Режим доступа: <http://cci.glansnet.ru/mc/>
- 75 Краснокутська В.Н. Інноваційний менеджмент: навч. пос./ В.Н.Краснокутська. – К. : КНЕУ, 2003. – 504 с.
- 76 Кузьмін О. Фактори інноваційного розвитку підприємств / О.Кузьмін, Т.Кужда // Схід: 2006р. – С.11-18.
- 77 Кулаєв Ю.Ф. Економіка залізничного транспорту: навч. посіб. / Ю.Ф.Кулаєв. – Ніжин: Аспект-Поліграф, 2006. – 232 с.
- 78 Кулаєв Ю.Ф. Концептуальные аспекты оптимального управления пассажирскими перевозками / Ю.Ф.Кулаєв, И.М.Аксенов // Залізничний транспорт України. - 2000. - №4. - С.2-8.
- 79 Курбатова А.В. Транспортный рынок: особенности, возможности, условия конкурентоспособности / А.В.Курбатова // Железнодорожный транспорт. - 1997. - № 3. - С.60-63.
- 80 Куренков В.П. Анализ подходов к определению эффективности новшеств, нововведений, инноваций и инвестиций / В.П.Куренков, Ю.В.Дворникова // Современные проблемы экономики и управления на железнодорожном транспорте: тр. конф. – М., 2001. – С. IV-11 — С. IV-12.
- 81 Лапин Н.И. Системно-деятельная концепция исследования нововведений / Н.И.Лапин // Диалектика и системный анализ. - М.: Наука, 1986. – С.273-284.
- 82 Лукінов І. Між бюджетні відносини в Україні: концептуальні підходи до реформування / І.Лукінов // Економіка України. – 2002. – №5. – С.10–14.
- 83 Маркова В.Д. Стратегический менеджмент: курс лекций. / В.Д.Маркова, С.А.Кузнецова – М.: ИНФРА-М; Новосибирск: Сибирское соглашение, 2001. – 288с.

84 Матросова Л. Н. Формирование организационно-экономического механизма управления инновационными процессами в промышленности / Л. Н.Матросова. – Л.: ВУГУ, 2000. – 568 с.

85 Методика визначення економічної ефективності витрат на наукові дослідження і розробки та їх впровадження у виробництво, затверджена наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції та Міністерства фінансів України №218/446 від 25.09.2001 р.

86 Методические рекомендации по определению экономической эффективности мероприятий научно-технического прогресса на железнодорожном транспорте / ВНИИЖДТ. – М.: Транспорт, 1991. - 239 с.

87 Методы экономической оценки инвестиционных проектов на транспорте. учеб.-метод. пособие / сост. Ю.Ф.Кулаев. – К.: Транспорт Украины, 2001. – 182 с.

88 Мова Н. Інноваційна діяльність в Україні та напрями її розвитку / Н.Мова, В.Хаустов - Економіка України. – 2001. – №6. – С.29–34.

89 Мовсесян А.Г. Вопросы реформирования науки и привлечения частных инвестиций / А.Г.Мовсесян, С.Б.Огневцев. - Финансы. – 1998. – №3. – С.56-59.

90 Морозов Ю.П. Инновационный менеджмент: учебн. пособ. для вузов / Ю.П.Морозов, А.И.Гаврилов, А.Г.Городнов. – [2-е изд., переаб. и доп.]. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 471 с.

91 Наукова та інноваційна діяльність в Україні: стат. зб. – К.: Держкомстат, 2003. – 340 с.

92 Науменко Е.О. К вопросу о моделях управления инновационными процессом предприятия в современных условиях / Е.О.Науменко. - [Электронная версия]. - Режим доступа: <http://ej.kubagro.ru/2006/04/pdf/03.pdf>

93 Онищенко В. Сучасні напрями формування інвестиційного процесу в Україні / В.Онищенко. - Економіка України. – 2001. - №10. – С.46-51.

94 Опарін В. Концептуальні основи фінансової стратегії економічного зростання в Україні / В.Опарін, В.Федоров. - Економіка України. – 2001. – №2. – С.10-14.

95 Основи інвестиційно-інноваційної діяльності: навч. посіб. / За наук. ред. В.Г.Федоренко – К.: Алеута, 2004. – 431с.

96 Оценка экономической эффективности инвестиций в мероприятия научно-технического прогресса: учеб. пособ. / [Е.И.Балака, И.Г.Бойко, В.Л.Дикань, Д.И.Ковалёв]; под ред. В. Л. Диканя. – Х.: Основа, 1995. – 76 с.

97 Павленко І.А. Економіка та організація інноваційної діяльності: навч. - метод. посіб. для сам. вивч. дисц. / І.А.Павленко, Н.П.Гончарова, Г.О.Швиданенко. – К. : КНЕУ, 2002. – 150с.

98 Пасічник В.І. Управління економікою експлуатаційної роботи залізниць України: навч. пос. / В.І.Пасічник. – К.: Основа, 2005. – 376 с.

99 Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом / А.А.Пересада – К.: Лібра, 2002. – 472 с.

100 Поповенко Н.В. Оценка инновационного потенциала хозяйственной системы / Н.В.Поповенко, Э.А.Забарная // Бизнес-информ. – 1998. - №3. – С. 51-59.

101 Поручник А.М. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні / А.М.Поручник, Л.Л.Антонюк. – К.: КНЕУ, 2000. – 172с.

102 Радченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі / К.І.Радченко. – Львів: Новий Світ-2000, 2003. – 272 с.

103 Ресурсы инноваций: организационный, финансовый, административный: Учеб. пособие для вузов / под ред. проф. И.П. Николаевой. - М: Юнити-Дана, 2003. - 318 с.

104 Рыбаков И.Н. Инновации и бизнес / И.Н.Рыбаков. - М.: Экономика, 1992. - 105с.

105 Санто Б. Инновация как средство экономического развития / Б.Санто. - М.: Прогресс, 1990. - 340 с.

106 Санто Б. Инновация как средство экономического развития / Б.Санто; под.ред. Б.В. Сазонова. - М.: Прогресс, 1990.- 296 с.

107 Сич Є.М. Теоретичні основи розвитку інноваційно-інвестиційних систем / Є.М.Сич, В.П.Льчук // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. - 2003.- Т.8. - С. 64-68.

108 Сергиенко В.И. Повышение эффективности работы транспорта на основе совершенствования координации и взаимодействия / В.И.Сергиенко. - К., 1997. - 296 с.

109 Современные инновационные структуры и коммерциализация науки / Под ред. А.Мазура. – Х.: Ин-т монокристаллов, 2000. – 256 с.

110 Статистичний щорічник України за 2004р. / За ред. О.Г. Осауленка – К.: Техніка, 2005. – С.348-355.

111 Статистичний щорічник України за 2005р. / За ред. О.Г.Осауленка – К.: Консультант, 2006. - 590с.

112 Статистичний щорічник України за 2006р. / За ред. О.Г.Осауленка – К.: Консультант, 2007. - 551с.

113 Стратегия предприятия и стратегический менеджмент: учеб. пособие / Соболев Ю.В., Дикань В.Л., Дейнека А.Г., Позднякова Л.А. - Х.: ООО"Олант", 2002. – 416 с.

114 Струніна В. Шляхи поліпшення інвестиційного клімату в Україні / В.Струніна. - Економіка України. - 2001. - №9. – С.11-15.

115 Сухоруков А.І. Проблеми інноваційної безпеки / А.І.Сухоруков // Стратегіч. панорама. – 2002. – №2. – С.131-139.

116 Терешина Н.П. Конкурентоспособность железных дорог: региональные аспекты / Н.П.Терешина, В.В.Бушенков, О.А.Кузнецова. // Железнодорожный транспорт. - 2000. -№ 6. - С.51-54.

117 Типовая методика определения эффективности капитальных вложений. 3-е издание. / Эффективность капитальных вложений: сб. утвержд. методик. - М. : Экономика, 1983. – 128 с.

- 118 Украинская Л.О. Условия эффективного соединения факторов инновационного потенциала предприятия / Л.О.Украинская, Е.Н.Гавриш // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2006. - №13. – С.112-115.
- 119 Україна у цифрах, статистичний довідник за 2005р. / За ред. Осауленка О.Г. – К.: Консультант, 2006. - 247с.
- 120 Уткин Э.А. Инновационный менеджмент / Э.А.Уткин, Н.И.Морозова, Г.И.Морозова. – М.: АКАЛИС. – 1996. - 208 с.
- 121 Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент / Р.А.Фатхутдинов. – М.: Бизнес-школа, 2000. – 624 с.
- 122 Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент / Р.А.Фатхутдинов. – М.: «Маркетинг», 2002. – 892 с.
- 123 Федулова Л.И. Инновационный менеджмент / Л.И.Федулова. - Николаев: УГМТУ, 1995. - 227 с.
- 124 Федулова Л. Розвиток національної інноваційної системи України / Л.Федулова, М.Пашута. - Економіка України. - 2005.- №4. - С.35-47.
- 125 Фінансова і соціальна ефективність роботи міськелектро транспорту / А.І.Яковлєв // Фінанси України. – 2007. - №7. – С. 21 – 29.
- 126 Фомін С. Глобалізація та її наслідки для України / С.Фомін. // Політика і час. - 2001. - №7. – С.62-67.
- 127 Фридлянов В.Н. Интеграция инновационной сферы / В.Н.Фридлянов, М.А.Марушкина. // Экономист. - 1997. - №2. – С.18-27.
- 128 Хорошковський В. Деякі порівняльні аспекти економічного зростання / В.Хорошковський, В.Юрчишин. // Економіка України, 2000. – №12. – С.4-7.
- 129 Четыркин Е.М. Финансовый анализ производственных инвестиций / Е.М.Четыркин. – М.: Дело, 2000. – 624с.
- 130 Чубукова О. Економіка інформації: ринок продуктів та послуг: Монографія / О.Чубукова. – К. : Нора-принт. – 2001. – 343 с.

- 131 Шапиро С.Б. Инновационный менеджмент. / С.Б.Шапиро, В.В.Тарасенко. - Х.: ООО «Калейдоскоп», 1997. - 110 с.
- 132 Щербак В.Г. Моделивання інноваційного рівня розвитку трудового потенціалу транспортної галузі // Коммунальное хозяйство городов. – 2007. – Вып. 75. – С.20-32.
- 133 Шинкаренко В.Г. Управление конкурентоспособностью предприятия / В.Г.Шинкаренко, А.С.Бондаренко. – Х.: ХНАДУ, 2003. – С. 14-18.
- 134 Шкворець Ю.Ф. Інноваційність державних цільових програм / Ю.Ф.Шкворець // Пробл. Науки. – 2003. – №6 – С. 2-9.
- 135 Шляхи підвищення інвестиційної діяльності в Україні: Монографія / За заг. ред. В.Г.Федоренка. – Ніжин: Аспект-Поліграф, 2003. – 724с.
- 136 Шумпетер Й. Теория экономического развития (исследование предпринимательской прибыли, капитал, кредита, процента и цикла конъюнктуры) / Й.Шумпетер.; общ.ред. Л.Г. Михайловского; Вступ.ст. А.Г. Михайловского, В.И. Бомкина. - М.: Прогресс, 1982. - 455 с.
- 137 Щуков В.Н. Инновационная деятельность: экономика, организация, управление: учебн. пособие / В.Н.Щуков. – Иваново, 1996. – 90с.
- 138 Экономика железнодорожного транспорта: учебн. для вузов ж-д транспорта / И.В.Белов, Н.П.Терешина, В.Г.Галабурда и др.; под ред. Н.П.Терешиной, Б.М.Лapidуса, М.Ф.Трихункова. – М. : УМК МПС России, 2001. – 600с.
- 139 Энциклопедия финансового риск-менеджмента / Под ред. А.А. Лобанова, А.В.Чугунова. – М. : Альпина Паблишер, 2003. – 786с.
- 140 Яковлев А.И. Разработка системы управления инновационным потенциалом предприятия / А.И.Яковлев // Вісник НТУ «ХП». – 2006. – Вип. 13(1). – С. 141–145.

141 Яковлев А.И. Удосконалення теорії і методів оцінки ефекту проектів / А.И.Яковлев // Общество, обоснованное на знаниях: новые вызовы науке и технике. – 2006. – С. 369 - 376.

142 Bradbury J.A.A. Product Innovation: Idea to Exploration John Wiley & Sons, 1989: Пер., обработка А.Сенина, 2001. – [Электронная версия]. - Режим доступа: <http://technopark.al.ru/business/innovation/innovation.htm>.

143 Creativity and Innovation Network. 1986-1987.- Vol.12.- 384 p.

144 Donald G. Marguis. The Anatomy of Successful Innovation: Пер., обработка А.Сенина, 2001. – [Электронная версия]. - Режим доступа: <http://technopark.al.ru/business/innovation/innovation.htm>.

145 Desen J. Definition et remuneration de la petite innovation. / J.Desen, T.7. – 9. Economy Appliquee. 1966. – 624 p.

146 Harman A.J. The international computer industry. Innovation and cooperative advantage. / Cambridge (Mass): Harvard University Press. – 1971. - 253 p.

147 Holt K. The Management of Product Innovations.- Batterford, 1983. - 273 p.

148 Kline S.J., Rosenberg N. An overview of innovation // The positive sum strategy: Harnessing technology for economic growth / edited by Landau R. & Rosenberg N. -Washington: National Academy Press, 1986. – 428 p.

149 Kodama F. Emerging patterns of innovation sources of Japan's technological edge. - Harvard Business School, 1995. – 245p.

150 La Pierre R.T., Social Change. – N.Y. 1965. – 461 p.

151 Roy Rothwell. The Changing Nature of the Innovation Process// Technovation, 1993: Пер., обработка А.Сенина, 2001. – [Электронная версия]. - Режим доступа: <http://technopark.al.ru/business/innovation.htm>

152 Rothwell R. Towards the fifth-generation innovation process // International Marketing Review. - 1994. - Vol.11. - № 1. - P.7-31